

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิด อภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Developing an Instructional Model of Critical Reading by Integrating the Concepts
of Metacognition, Experiential Learning and Collaborative Learning Community in the
Classroom for Junior High School Students

นันทนา ลีลาชัย* ประยูร บุญใช้ และ อุษา ปราบหงษ์

Nanthana Lilachai* Prayoon Boonchai and U-sa Prab-hong

สาขาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

Faculty of Research of Curriculum and Instruction, Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon, Thailand, 47000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาผลของการใช้แบบแผนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 61 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากให้ 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง และอีก 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ 1) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบวัดความสามารถด้านอภิปัญญา 3) แบบบันทึกการเรียนรู้ และ 4) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, หาค่า t-test แบบ Dependent Samples และ หาค่า t-test แบบ Independent Samples

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แบบแผนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่านร่วมกัน ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน ขั้นที่ 4 ขั้นไตร่ตรองสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ขั้นทบทวน และบันทึกการถ่ายโอนการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75

2.2 กลุ่มทดลอง มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 กลุ่มทดลอง มีความสามารถด้านอภิปัญญาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 กลุ่มทดลอง มีความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงมาก

2.5 กลุ่มทดลอง มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

The purposes of this study were: 1) to develop an instructional model of critical reading by integrating the concepts of metacognition, experiential learning and Collaborative Learning Community in the classroom for junior high school students, 2) to investigate the effects of using the developed instructional model of critical reading. The samples were 61 Mathayom Suksa 2 students of Tetsaban 3 "Yuttithamwitthaya" School. They were divided into 31 participants in the experimental group and 30 participants in the control group. The instruments comprised of 1) a form to measure the students' critical reading abilities, 2) a form to measure the students' metacognition abilities, 3) a form to record the students' abilities to transfer their learning, and 4) a form to assess the students' team/group work behaviors. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, t-test of dependent samples and t-test of independent samples.

The study showed the following results:

1. The developed instructional model contained five components: 1) Principles, 2) Objectives, 3) Contents, 4) Learning process and 5) Evaluation and Assessment Regarding the learning process, it included six stages altogether -1) Establishing the goals and planning the reading together, 2) Constructing the experiences and adjusting the learning environment, 3) Examining the reading comprehension, 4) Scrutinizing and reflecting the learning experiences, 5) Assessing the learning, and 6) Reviewing and recording the transfer of their learning.

2. The effects of using the developed instructional model were as follows:

2.1 After students of the experimental group, their critical reading was significantly higher than that of before at .01 statistical level. Their critical reading abilities were also higher than the criteria set at 75 percent.

2.2 The students of the experimental group who had learnt through the developed instructional model had statistically higher critical reading abilities than those of the control group who learnt through normal teaching method at .01 level of significance.

2.3 The students of the experimental group who had learnt through the developed instructional model had statistically higher metacognition abilities than those of the control group who learnt through normal teaching method at .01 level of significance.

2.4 The students who had learnt through the developed instructional model had the abilities to transfer their learning at the very high level.

2.5 The students who had learnt through the developed instructional model had their behaviors of group work at the highest level.

Keywords: Instructional Model Critical Reading

บทนำ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาคิดหาเหตุผลและนำความรู้ตลอดจนประสบการณ์ของตนมาใช้ในการไตร่ตรอง วิเคราะห์ วิจารณ์โดยละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เพื่อหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผลซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจและประเมินค่าข้อเขียนนั้นๆ ได้ตามความเป็นจริง จากประสบการณ์ในการสอนการอ่านพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนยังไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่อ่านตลอด ไม่สามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้ ปัญหาอาจเกิดจากจัดการเรียนการสอนของครู ที่มีได้มุ่งพัฒนาทักษะหรือความสามารถทางปัญญาในด้านการอ่าน ครูมักจะสอนเนื้อหาในแต่ละสาระการเรียนรู้แยกส่วนกัน ขาดการฝึกให้นักเรียนได้นำเอาความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างถูกต้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยด้านการอ่านพบว่าในประเทศไทยได้นำแนวคิดอภิปัญญา มาเป็นแนวทางการสอนการอ่าน อภิปัญญาเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เข้าใจในกระบวนการคิดของตนเองในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง รู้ว่าตนรู้อะไร และยังไม่รู้อะไร มีการวางแผน ตรวจสอบความเข้าใจของตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อควบคุมกำกับปรับการกระทำของตนเอง ประเมินการคิดของตนเองอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายได้ [1] นอกจากนี้ยังมีการนำเอาแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ มาพัฒนากระบวนการสอนการอ่าน เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการสะท้อนความคิดเห็น เกิดความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ [7,3] และได้ดำเนินแนวคิดของชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงาน ซึ่งเน้นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีอิสระในการกำหนดบทบาทให้แก่สมาชิก [14]

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจจะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสอนนักเรียนให้เป็นผู้อ่านที่รู้จักคิด พิจารณาหาเหตุผล บทอ่านควบคุมกระบวนการคิด รู้จักการวางแผน กำกับและตรวจสอบ และประเมินการอ่านของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดเทศบาลนครสกลนคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 156 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 61 คน ให้ 1 ห้องเป็นกลุ่มทดลอง และอีก 1 ห้องเป็นกลุ่มควบคุม

2. รูปแบบการทดลอง

ใช้แบบแผนการทดลอง เป็นการวิจัยสองกลุ่ม มีทดสอบก่อนและหลังเรียน (Pretest-Posttest Control Group Design) [4]

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมกันในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) ความสามารถด้านอภิปัญญา 3) ความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ 4) พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติคือ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น และการสอนแบบปกติ ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน ใช้เวลา 16 ชั่วโมง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าระดับความยากระหว่าง 0.43–0.67 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33–0.60 และค่าความเชื่อมั่น 0.93 2) แบบวัดความสามารถด้านอภิปัญญา มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.77–4.90 และค่าความเชื่อมั่น 0.89 3) แบบบันทึกการเรียนรู้ และ 4) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.81–4.47 และค่าความเชื่อมั่น .89

5. เก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอน

5.2 พัฒนารูปการเรียนการสอน ดังนี้

5.2.1 ร่างรูปแบบการเรียนการสอน

5.2.2 ตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ

5.2.3 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนตามผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้

5.3 ดำเนินการทดลอง ดังนี้

5.3.1 ทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและวัดความสามารถด้านอภิปัญญา

5.2 ดำเนินการทดลองนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ จำนวน 16 ชั่วโมง

5.3 หลังการทดลองทดสอบด้วยแบบทดสอบฉบับเดิมทั้ง 2 ชุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

6.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test แบบ dependent Samples และนำคะแนนหลังเรียนมาเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 75

6.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถด้านอภิปัญญาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ independent Samples

6.3 วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

6.4 วิเคราะห์คะแนนค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลอง นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่านร่วมกัน ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน ขั้นที่ 4 ขั้นไตร่ตรองสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ขั้นทบทวน และบันทึกการถ่ายโอนการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.1 กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75

2.2 กลุ่มทดลอง มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 กลุ่มทดลองมีความสามารถด้านอภิปัญญาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 กลุ่มทดลองมีความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงมาก

2.5 กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน มี 5 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐาน ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้สมบูรณ์ สอดคล้องกับ Joyce & Wei ;ทิสนา เขมมณี [17,3] ได้กล่าวว่าเป็นแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้ที่รูปแบบนั้นยึดถือและได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้นๆ และยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินและประเมินค่า รู้จักวางแผน ตรวจสอบ กำกับความคิด ประเมินตนเอง เชื่อมโยงสิ่งเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และยังช่วยพัฒนาให้นักเรียน มีการตั้งเป้าหมายในการทำงาน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และให้ความช่วยเหลือกันในการทำงาน

2.2 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

2.2.1 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม เนื่องจากในการกระบวนการเรียนรู้ มีขั้นสร้างประสบการณ์และปรับเปลี่ยนในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริง ฝึกการอ่านเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ และมีความคิดรอบคอบในการพิจารณาข้อมูล โดยใช้กระบวนการทางปัญญา มีบทอ่านหลากหลายที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนได้ไตร่ตรองข้อมูล สอดคล้องกับ [2] ที่กล่าวว่า การสอนวิจารณ์วรรณคดีก็สอนให้รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจในการพิจารณาข้อมูล มีบทอ่านหลากหลายที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนได้ไตร่ตรองข้อมูล นอกจากนี้ในขั้นตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านได้มีกระบวนการให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง ว่าเข้าใจสิ่งที่อ่านหรือไม่ และรู้ว่าจะทำอะไรเมื่อไม่เข้าใจบทอ่าน และรู้ตัวว่าควรทำอะไรเมื่ออ่านไม่เข้าใจ ให้สะท้อนสิ่งที่ได้รับจากการจัดประสบการณ์ สมาชิกในกลุ่มอภิปรายร่วมกันเพื่อทบทวนข้อมูลบทอ่าน ขึ้นต่อมาเป็นขั้นไตร่ตรองสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้สะท้อนประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้โดยอภิปรายร่วมกันเพื่อทบทวนข้อมูลบทอ่านที่ผู้สอนได้นำเสนอ เพื่อให้เข้าใจแจ่มชัด ทำให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทำให้ได้รับประสบการณ์ และได้รับการกระตุ้นให้สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้ มาสร้างองค์ความรู้ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกันได้ในขั้นสุดท้ายของกระบวนการเรียนรู้จะเป็นขั้นทบทวน และบันทึกการถ่ายโอนการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้นักเรียนจะเขียนบันทึกการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์ที่ได้รับมาผสมผสานและกำหนดสร้างเป็นความรู้ใหม่ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ สอดคล้องกับ [15] ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ต่างๆ ที่ได้รับเข้ามาก่อน มาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่เพื่อให้เกิดความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] ได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่าน

ภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน พบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 90 มีคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 84.67 ของคะแนนเต็ม

2.2 คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านอภิปัญญาหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถด้านอภิปัญญา หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม จากผลการวิจัยอธิบายได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้กำหนดเป้าหมายและวางแผนการอ่านร่วมกัน ให้พิจารณาข้อมูล โดยนำกระบวนการทางปัญญามาใช้ในกระบวนการคิดให้นักเรียนตรวจสอบตนเอง ว่าเข้าใจสิ่งที่อ่านหรือไม่ และรู้ว่าจะทำอย่างไรเมื่อไม่เข้าใจบทอ่าน ได้ประเมินการคิดของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และจดจำได้มากที่สุด สอดคล้องกับ [10] ที่ได้กล่าวว่า อภิปัญญาคือ ความรู้และความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับกระบวนการทางความคิดของตน และผลจากความพยายามของตนในอันที่จะจัดระเบียบกระบวนการทางความคิดเหล่านั้นให้เกิดการเรียนรู้และจดจำให้ได้มากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ [1] ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบูรณาการทักษะการคิดในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้และเมตาคอกนิชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจความสามารถในการคิด ความสามารถในการสรุปย่อความหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 โดย

มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น 80.71 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งอาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการอ่านจริง และได้สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้ มาสร้างองค์ความรู้ ครูได้ฝึกการถ่ายโอนการเรียนรู้โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกการเรียนรู้เพื่อให้สรุปสาระสำคัญของบทอ่าน โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด ด้วยสำนวนของตนเอง เขียนบรรยายการจะนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ [11] ได้กล่าวว่าสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายหรือผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่มีอยู่ในโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งอาจใช้วิธีการเสนอแนวคิดนำของออบุเบล หรือการใช้ผังความคิดรวบยอด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับวิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า (2548) [5] ได้พัฒนางานวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลอง โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ย 267.37 ทั้งนี้เพราะกระบวนการเรียนรู้ได้จำลองห้องเรียนเป็นชุมชน สมาชิกมีความแตกต่างกัน ตั้งกติการ่วมกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสอดคล้องกับ [15] ได้กล่าวว่าแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมงาน เน้นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีอิสระในการที่จะกำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่สมาชิก มีการพึ่งพากันภายในกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ [8] ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการเรียนรู้เป็นทีม เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เป็นทีม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีทักษะการเรียนรู้เป็นทีมสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมาให้นักเรียนอภิปราย เพื่อให้เกิดความคิดว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร

1.2 การพัฒนาการถ่ายโอนความรู้ ควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เช่น ให้แสดงบทบาทสมมติ การ

เล่าข่าว การสัมภาษณ์ การจัดรายการ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการสถานการณ์ใหม่ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำแนวคิดอภิปราย การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานไปศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในวิชาอื่นๆ ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กับทักษะอื่นๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร. ประยูร บุญใช้ และดร.อุษา ปราบหงษ์ ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- [1] จินดา ยัญทิพย์. การพัฒนาระบบการบูรณาการทักษะการคิดในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้และอภิปราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
- [2] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ปกรณ์ศิลป์ ฟรินติ้ง; 2547.
- [3] ทิศนา ขัมมณี. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์; 2547.
- [4] ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก; 2542.
- [5] วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีขยายความคิดของเรเกลธูท เพื่อส่งเสริมความแม่นยำด้านเนื้อหาความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานและความสามารถในการถ่ายทอดการเรียนรู้ของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.
- [6] ศุภิสรา ทองโพธิ์. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2550.
- [7] สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม. การยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลส เซ็นเตอร์; 2550.
- [8] สายพิน สีหรัักษ์. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการเรียนรู้เป็นทีม เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เป็นทีม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2551.
- [9] สุดใจ จันทรงค์. ผลการฝึกกลวิธีอภิปรายที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2551.
- [10] สุเทียบ ละอองทอง. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2545.

- [11] สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.
- [12] อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ้อ จำกัด; 2538.
- [13] อารีรักษ์ มีแจ้ง. การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธี การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบ ร่วมงานเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้การอ่านสำหรับ นิสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
- [14] Colin Weatherley. Transtorming Teaching & Teaching & Learning. **Amazon.co.uk Trade-In-Store** : Continuum International Publishing Group; 2003.
- [15] Dewey, John. Experience and Education. New York : kappa delta pi.; 1974.
- [16] Flavell, John H. Metacognition and Cognition Monitoring. Englewood Cliffs, N.J.: American Psychologist; 1985.
- [17] Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. Models of Teaching. 7th ed. London: Pearson; 2004.
- [18] Kolb. Experience Learning; 1981. Retrieved May 26, 2012, from <http://www.ospper.dk/speciale/book/book35.html>